

14. Fauna přímořské oblasti (Slovinského pobřeží Jadranu)

Slovinsko je domovem více jak 15 000 živočišných a 3 000 rostlinných druhů. Taková hojnost druhů v relativně malém prostoru je důvodem, že Slovinsko v tomto směru patří k nejbohatším v Evropě i ve světě (<http://www.adrialand.cz>).

U suchozemských živočichů se kombinuje vazba na teplé a vodní prostředí. Nalézáme zástupce známé i od nás, případně teplomilné druhy (stonoha *Scolopendra spp.*, strašník dalmatský *Scutigera coleoptrata*, mnohonožka *Julus mediterraneus*, kudlanka *Mantis religiosa*, saranče *Acrida mediterranea*, cikády *Tibicen spp.*, otakárky rodů *Papilio*, *Iphiclides*, případně lišaje rodu *Sphinx aj.*). Plazi jsou zastoupeni teplomilnými ještěrkami (j. zední *Podarcis muralis*, j. italská *P. sicula*). Stejně i ptáci a savci jsou zastoupeni běžnými druhy známými i ze střední Evropy, ale i druhy teplomilnými: cistovník rákosníkovitý (*Cisticola juncidis*), sedmihlásek švitořivý (*Hippolais polyglotta*), pěnice vousatá (*Sylvia cantillans*), p. bělohrdlá (*S. melanocephala*), strnad viničný (*Emberiza cia*) (Rychnovský a Vlček, 2004).

Měkkýši jsou ve Slovinsku zastoupeni i několika endemity. Pro nás jsou zajímavé druhy mořské, z nichž některé jsou cenné také pro hospodářské využití. Celkem se zde vyskytuje devět druhů *hlavonožců*, loví se např. sépie obecná (*Sepia officinalis*), oliheň obecná (*Loligo vulgaris*), či chobotnice pižmová (*Ozaena moschata*) (<http://www.adrialand.cz>).

V zemi žijí stovky druhů pavouků, přičemž pouze jediný je i člověku nebezpečný. Je to *snovačka jedovatá* (*Latrodectus mactans*), příbuzná známé tropické černé vdově. Žije v oblasti Přímoří. Její bolestivé kousnutí je nepříjemné, ale dosud ani ve Slovinsku či Chorvatsku nebyl zaznamenán jediný smrtelný případ (Večeřa, 2015).

Pro nás exotičtí jsou všichni obyvatelé slovinského moře, např. mořské hvězdice (*Asteroidea*), mořští ježci (*Echinoidea*) či mořské lilie (*Pancremium mauritium*), tak také ryby a paryby. Většina zdejších žraloků je, velmi zřídka se sem zatoulá odjinud také žralok lidožravý (*Carcharodon carcharias*). Z ryb jsou nejběžnější v moři i na talířích přímořských restaurací např. morčák evropský (*Dicentrarchus labrax*), jinak také zvaný okoun mořský, zubatec obecný (*Dentex dentex*), pražman zlatý (*Sparus auratus*), z větších ryb tuňák, z menších zas sardinky. Zvláštností jsou dvě ryby žijící v Sečovelských salinách, které snášejí výkyvy v obsahu mořské soli – živorodka komáří (*Gambusia affinis*), a halančíkovec pruhovaný (*Aphanius fasciatus*) Ze sladkovodních ryb je endemitní pstruh sočský. (Kozár, 2015).

Plazů není ve Slovinsku mnoho, jen 22 druhů. Z mořských tu žije jen jediný druh želvy, a to *kareta obecná* (*Caretta caretta*). V některých oblastech (Lublaňská blata) žije také chráněná sladkovodní želva bahenní (*Emys orbicularis*). Z hadů zde žijí tři druhy nebezpečné pro člověka, a to i u nás běžná zmije obecná (*Vipera berus*), zmije menší (*Vipera ursinii*)

a zmije růžkatá (*Vipera ammodytes*). Ve vlhčích oblastech žijí i běžné druhy užovek (Kozár, 2015).

Z mořských savců se u slovinských břehů trvale vyskytuje jediný, a to delfín skákavý (*Tursiops truncatus*), zcela výjimečně do severního Jadranu zabloudí také dva z největších kytovců, vorvaň či plejtvák myšok (*Balaenoptera physalus*) (<http://www.adrialand.cz>).

Submediterán – moře

V mořském prostředí můžeme pozorovat přisedlé sasanky (nejčastěji s. hnědá *Anemonia sulcata*, příp. s. koňská *Actinia equina*), méně medúzy. Z mnohoštětinatců nalezneme zřídka některé bloudivce (nereidka *Nereis*, palolo *Eunice*). Lehce lze nalézt svijonožce. Hojně jsou nejrůznější druhy krabů (*Pachygrapsus*), krevet (*Palaemon spp.*), raků-poustevníčků (*Eupagurus spp.*), méně volných raků. Při sběru ulit plžů jsou nejčastější kořistí přílipky (*Patella coerulea*), kotouč obecný (*Monodonta turbinata*) a ostranky (zřídka o. jaderská *Murex brandaris*, častěji o. tupá *M. trunculus*). Poměrně často lze nalézt prázdné ulity jehlanky obecné (*Cerithium vulgatum*) a ušně mořské (*Haliotis tuberculata*). Z dvouchlopňových lastur mlžů jsou pro danou oblast typické: slávka středomořská, méně s. jedlá (*Mytilus galloprovincialis*, resp. *M. edulis*), ústřice jedlá (*Ostrea edulis*), zaděnky (*Venus spp.*), případně hřebenatky (*Pecten spp.*). Dále lze nalézt schránky j. dlouhoostné *Paracentrotus lividus*, j. černé a j. obecnou. Pod kameny se ukrývají hadice 80 (*Ophryocoma nigra*, *Ophiotrix fragilis*) i hvězdice (*Astropecten aurantiacus*, *Marthasterias gracilis*), někdy i mladí sumýši *Holothuria polii* (Rychnovský a Vlček, 2004).

Ryby jsou zastoupeny hlavně mořany (*Diplodus spp.*), pyskouny (*Labrus spp.*, *Crenilabrus spp.*), hlaváči (*Gobius spp.*), slizouny (*Blennius spp.*). Z ostatních obratlovců vázaných na vodu je nutno připomenout kormorány (k. chocholatý, k. velký a výjimečně k. malý – *Phalacrocorax aristotelis*, *P. carbo* a *P. pygmaeus*), racky (r. bělohlavý a bouřní *Larus cachinnans* a *canus* /žlutozobí/, r. chechtavý a černohlavý – *L. ridibundus* a *L. melanocephalus* /červenozobí/) a rybáky (r. obecný, malý a černý – *Sterna hirundo*, *S. albifrons* a *Chlidonias niger*). Z méně častých druhů je možno zastihnout bukače velkého (*Botaurus stellaris*), bukáčka malého (*Ixobrychus minutus*), kvakoše nočního (*Nycticorax nycticorax*), kulíka mořského (*Charadrius alexandrinus*) aj. (Rychnovský a Vlček, 2004).

Sečoveljské saliny

Největší slovinské solné pánve. Leží při ústí řeky Dragonji u hranice s Chorvatskem. Rozloha 650 ha. Geograficky jsou součástí Piranského zálivu (<https://cs.wikipedia.org>). Bohatost avifauny (270 dokladovaných ptačích druhů, z nichž 70 zde hnízdí) byla jedním z důvodů vyhlášení Krajinného parku Sečoveljské saliny (rozloha 8,5 ha) i zařazení území mezi zvlášť významné evropské mokřady, tzv. Ramsarské. Saliny jsou jediným slovinským územím, kde hnízdí pisila čáponohá (*Himantopus himantopus*) (35 párů), rybák malý (*Sterna albifrons*) (3 páry) a rack bělohlavý (*Larus cachinnans*) (60 párů) (Večeřa, 2015).

Slouží jako migrační zastávka i místo přezimování pro mnohé další druhy, z nichž lze jmenovat: potáplice severní (*Gavia arctica*) a p. malá (*G. stellata*), potápky (*Podiceps spp.*), kormorán malý (*Phalacrocorax pygmaeus*), volavka stříbřitá (*Egretta garzetta*), hvízdák eurasijský (*Anas penelope*), morčák prostřední (*Mergus serrator*), jespák obecný (*Calidris alpina*) a j. malý (*C. minuta*), bekasina otavní (*Gallinago gallinago*), kulík mořský (*Charadrius alexandrinus*), jespák bojovný (*Philomachus pugnax*), vodouš rudonohý (*Tringa totanus*) a v. bahenní (*T. glareola*), racek černohlavý (*Larus melanocephalus*) a r. bělohlavý (*L. cachinnans*) (Rychnovský a Vlček, 2004).

Kromě nich zde hnízdí i přezimuje mnoho běžných i vzácnějších druhů ptáků. Jako typičtí halofilové jsou zde v místních podmínkách brakických vod hodnoceni žábřonožka solná (*Artemisia salina*) a halančík pruhovaný (*Aphanius fasciatus*) (Rychnovský a Vlček, 2004).

Rybí osádku dále tvoří: úhoř říční (*Anguilla anguilla*), morčák chutný (*Dicentrarchus labrax*), cípalové (*Mugil spp.*), gavúni (*Atherina spp.*), pražman zlatý (*Sparus auratus*), platýs malý (*Platichthys flesus*) ... a dalších asi 10 (sladkovodních) druhů ryb (Rychnovský a Vlček, 2004).

Literatura:

RYCHNOVSKÝ B. a VLK R.: Živočišstvo Středozezemské oblasti. In: Matyášek J. (ed.) a kol.: Slovinsko: cesty do přírody. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 159-166, ISBN 80-210-3392-4.

KOZÁR, Aleš. *Živočichové Slovinska* [online]. [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: <http://slorealie.upce.cz/zvirata.html>

VEČEŘA, Petr. *Zahraniční exkurze Slovinsko, Sborník studentských prací: FAUNA A FLÓRA SLOVINSKA* [online]. 2012. [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: http://geoinovace.data.quonia.cz/exkurze/slovinsko2012/SBORNIK_SLOVINSKO.pdf

Sečoveljské soliny [online]. [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Se%C4%8Doveljsk%C3%A9_soliny

Slovinsko: fauna a flóra [online]. [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: <http://www.adrialand.cz/dovolena/slovinsko/fauna-flora>